

כ"ה ניסן ה'תשע"ז 21.4.17

מגזין מס' 426

ערב שבת פרשת שמני / מברכים חודש אייר

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החייב כסנא

ההווה כנחמה ומקור לישועה

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

בכל רגע נתון מתחולל בתוכי מאבק על משמעות חיי – קרב איתנים המתחולל בפנימיותי על הזדהותי. וכמאמר הבעש"ט שמקומו של האדם הוא היכן שדעתו נמצאת. השאלה היא היכן ובמה ממוקדת דעתי: האם ברשמי העבר? או שמא בחששות מן העתיד? או פשוט במה שמונח לפני ממש – כאן ועכשיו? בלשון חז"ל נקרא ההווה 'זמן בינוני' (זמן עבר, זמן בינוני, זמן עתיד). וכך גם נקרא גיבור ספר ה'תניא' בשם 'בינוני' בשל היותו 'עובד אלוקים', עובד לשון הווה, שפירושו שהוא באמצע העבודה והמלחמה... הבינוני של ספר התניא אינו מרבה לחטט בעברו ובמילא אינו מלקה את עצמו על מעשים שעשה, שהרי אינו רוצה בשום אופן להיות 'רשע'. כי הרשע הוא זה ש'הורג' את ההווה להיותו 'חי' בעבר או בעתיד, ובכך גם מנציחם. לעומתו, הבינוני נלחם להסיח דעתו ממועקות העבר או מחששות העתיד שמא לא יצליח... ואולי יקרה כך כך... ומה יהיה... משימתו של הבינוני היא שלא לפספס את ההזדמנות העכשווית שמתחת לאפינו בכל רגע מחדש.

אכן, אף שבעברו של כל אדם ישנם אולי מעשים לא רצויים שעשה, וגם מקנן בלבו החשש הטבעי מפני הלא נודע הצפון בעתידו... מכל מקום, זוהי שליחות חיוו של הבינוני (היא מדת כל האדם ואחריה ימשוך כל ימיו): למסור נפשו על העבודה לשרת את האמת – להיות 'נקי רק לעכשיו' – כי כל רגע נתון הוא חידוש גמור, שלא היה ושלא יהיה עוד פעם לעולם.

סדנת תניא ייחודית בירושלים - פרטים בעמ' 11

[illegible]

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

שבת מברכים חודש אייר

בשבת שלפני ראש חודש, מודיעים בבית הכנסת ברוב עם אודות היום, השעה והרגע המדויק בו חל מולד הלבנה ובאיזה יום יחול ראש החודש. בשבת זו, פרשת 'שמיני', מכריזים: המולד יהיה ביום רביעי, שבע בבוקר, 48 דקות ו11 חלקים. ראש חודש אייר ביום רביעי וביום חמישי הבא עלינו לטובה. לאחר מכן, בעומדו עם ספר התורה בידיו, מברך שליח הציבור את נוסח ברכת החודש, ומייחל עם הציבור כולו שהחודש הבא עלינו לטובה יהיה מבורך בגשמיות וברוחניות.

אמירת תהילים בציבור

בשבת זו, השכם בבוקר, מתקבצים בבית הכנסת לאמירת כל ספר תהילים בציבור. אחרי אמירת התהילים יאמר 'קדיש יתום' מי שהוריו אינם בין החיים. ואם יש אזכרה או אבל ('חיוב') - יאמרו קדיש אחר כל ספר, ויאמרו תחילה ה'יהי רצון' המיוחד שאחרי כל ספר וספר. אחרי כן נוהגים ללמוד מאמר חסידות שיהיה מובן לכל, ולאחר הלימוד מתפללים תפילת שחרית.

אודות אמירת תהילים בציבור בשבת מברכים אמר אדמו"ר הרי"צ: "דבר אמירת תהילים האמור, אינו שייך לאיזה נוסח... ומצד אהבת ישראל... עלינו להשתדל בכל מיני השתדלות, אשר יוקבע בכל הבתי כנסיות באיזה נוסח שיהיה".

והוסיף על כך הרבי מליובאוויטש, נשיא דורנו: "כשיבוא משיח, לא יידע שום 'קונצים' אלא ידרוש...

כתוב בפתק: על כמה יהודים פעלת שישתדלו לומר את כל התהילים בשבת מברכים?"

מתברכים כל הימים

כידוע, מן השבת, יום המנוחה וההתעלות, מתברכים כל ימות השבוע - הן הימים שלפניה והן אלה שלאחריה. הימים שקודם השבת הינם ימי הכנה לשבת, ועל הימים שלאחריה נמשכת השראתה. אמנם בשבת זו, בה מברכים החודש, נוספת מעלה יתירה - ממנה מתברך ראש החודש (הכולל את כל ימות החודש הבאים עלינו לטובה), על מועדיו והימים המיוחדים שבו.

בשבת זו, לאחר תפילת שחרית נוהגים להתוועד, שבת אחים גם יחד, כדי להכין ולעורר עצמנו להכנס לימי החודש הבא בשמחה ובטוב לבב מתוך הוספה בענייני נר מצוה ותורה אור.

חולץ אייר - אייר הוא השם הבבלי של חודש זה. ואילו בתורה הוא נקרא החודש השני (שהוא שני לניסן, ראש החודשים). כמו כן נקרא החודש בתורה חודש זיו, על שם זיוה של השמש שהיא בחודש זה בכל זוהרה ועדיין אינה לוחטת כבחודשי הקיץ המאוחרים. וכן על שם הניצנים הרכים שנראים בארץ בחודש זה, שתרגום 'זיו' - ניצן; וכן דור שיצאו ממצרים עמדו בחודש זה על זיוו והיו מוכנים לקבלת התורה. מזלו של החודש - שור אוכל עשב. שחודש זה הוא האחרון בחודשי הקיץ בארץ ישראל שהשור מוצא כדי שבעו בעשב השדה. כתוב בספרים שחודש אייר מסוגל לרפואה יותר משאר החודשים מכיון שבו התחיל המן לרדת מן השמיים. מזון שמיימי זה נקרא 'לחם אבירים' משום שלא הסב לאוכליו שום נזק או מחלה. וכתבו בזה עוד רמז, איי"ר ראשי תיבות אני ה' רופאך.

ימים ואירועים מיוחדים בחודש אייר

להלן הימים המיוחדים שבחודש אייר, אודות חלקם נרחיב את הדיבור לכשיהיו סמוכים יותר:

בשנת תקצ"ד.

א' אייר – ראש חודש. ראש חודש אייר הראשון לאחר צאת ישראל ממצרים, שבת היה, והיו בני ישראל במקום ושמו מרה. שם נעשה להם הנס במים המרים לשתייה, כאשר הורה ה' למשה עץ מר, והשליכו אל המים המרים – ונמתקו. ללמדנו כי לא המר מר ולא המתוק מתוק, אלא הכל דבר ה'. ומי שאמר למתוק שימתיק יאמר למר שימתיק.

כמו כן ביום זה בפעם הראשונה נמנו ישראל על פי מצות ה' "באחד לחדש השני, בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים". ובאחד לחדש אייר החל שלמה לבנות את בית המקדש הראשון, ובו ביום החלו לנצח על העבודה בבית ה' גם במקדש השני.

ב' אייר – יום הולדתו של אדמו"ר מוהר"ש, רבי שמואל נשמתו עדן, הנשיא הרביעי בשושלת חב"ד, נולד

י"ד אייר – פסח שני.

יום ארבעה עשר באייר נקרא

'פסח שני', לפי שבזמן שבית המקדש היה קיים, הקריבו ביום זה האנשים שנמנע מהם להקריב את קרבן הפסח במועדו עם הציבור כולו (בי"ד בניסן), אם משום שהיו טמאים או בשל היותם בדרך רחוקה. על כך כתוב בתורה: "דבר אל בני ישראל לאמור, איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה, לכם או לדורותיכם, ועשה פסח לה'. בחודש השני בארבעה עשר יום בין הערביים יעשו אותו, על מצות ומרורים יאכלוהו".

י"ח באייר – ל"ג בעומר – יום ההילולא (הסתלקותו)

של רבי שמעון בר יוחאי. ביום זה פסקה המגיפה אשר הפילה חללים רבים בקרב תלמידי רבי עקיבא.

פרקי אבות – כשם שיוצאי מצרים קדשו עצמם בין פסח לעצרת לקראת מתן תורה, כך בכל דור ודור מכינים בני ישראל עצמם לקראת קבלת התורה (בחג השבועות) על ידי התבוננות בענין תיקון המידות ובמוסר ולימוד בשבח התורה ולומדיה.

מדי שבת, לאחר תפילת מנחה, מנהג ישראל לומר פרק אחד מתוך מסכת אבות, ומתחילים בזה בשבת שלאחר חג הפסח. ישנן קהילות הנוהגות במנהג זה עד חג השבועות, ויש הממשיכים בכך לאורך כל שבתות הקיץ, עד לשבת שלפני ראש השנה.

חכמינו ז"ל תיקנו מנהג זה לומר פרקי אבות ('לומר' ולא ללמוד) לכבודו של משה רבנו, אשר הסתלק ביום השבת לפני השקיעה (יש לציין כי במשנה הראשונה בפרקי אבות מוזכר משה רבנו – "משה קיבל תורה מסיני"). על כך אמרו חז"ל "נשיא שמת, כל מדרשות בטלים", כלומר בשעת אבל אין אומרים דברי תורה. אמנם כדי שלא יהיה זה זמן של 'ביטול תורה', תיקנו לומר בשעה זו פרקי אבות, 'לומר' ולא ללמוד.

הרבי מליובאוויטש נשיא דורנו מבאר כי כנגד התחממות אוויר העולם בחודשי הקיץ והתגברות חמימות נפש הבהמית ותוקף משיכת היצר לעניני העולם הזה, קוראים בתקופה זו בפרקי אבות בעניני תיקון המידות ודרכי המוסר. בזהר הקדוש נאמר כי משה נסתלק מן העולם בשבת בשעת תפילת מנחה, שהיא עת רצון למעלה וצער למטה. לכן ננעלים השערים משעת מנחה ואילך. אלו הם שערי בית מדרשו של משה רבנו, הרועה הנאמן, שכביכול ננעלים בשעת פטירתו. על כך מביא הרב שר שלום גאון בשם התלמוד הירושלמי: רבי יאשיה אומר – כתיב "זכרו תורת משה עבדי" – לעולם צריך לזכור שמשה הוא שקיבל והוא שנתן את התורה, לפיכך אומרים פרקי אבות דוקא בשעת הסתלקותו.

הסיפור השבועי

הווידוי של הרב

אולם תאוות הממון בערה בלבו של יוסל ולא הניחה לקול ההיגיון לקררה. יוסל טמן את הכסף במקום סתר, ובלבו כבר החלו להתרקם תכניות וחלומות.

הנקישות בדלת החזירו אותו במהרה לקרקע המציאות. איש הדואר עמד בפתח, מלווה בשוטר. התעורר חשד, אמרו ליוסל, שמעטפת הכסף שאבדה נמצאת ברשותך. הם עשו חיפוש מהיר, אולם לשמחתו של יוסל לא מצאו דבר.

איש הדואר נטה לוותר, אולם אז הרצינו פניו של השוטר. "חוששני", סינן, "ששניכם, היהודי ואיש הדואר, עשיתם יד אחת". יוסל נלקח למעצר.

הימים חלפו. יוסל נמק בבית הכלא, הכסף לא נמצא, ושום פתרון לא נראה באופק. אשתו, המתייסרת בתוכה, החליטה לעשות מעשה. יום אחד הוציאה את הכסף ממקום המסתור, והחשיה את צעדיה לביתו של רב העיר, הגאון רבי ברוך פרנקל-תאומים. מבעד לחלון הציצה אל הבית, השליכה את הצרור פנימה והסתלקה מן המקום.

למשמע קול הנפילה נשא רבי ברוך את עיניו והבחין במעטפה שנחתה על הרצפה. הוא בחן את הכתוב על גבה, ואז נחרש מצחו קמטים. שלושים אלף מרקים... זו המעטפה המבוקשת, שבעטייה יושב יוסל במעצר. משהו כאן לא כשר, הבין הרב.

הוא שקע בהרהורים. אם ישיב את המעטפה – ייפול החשד עליו ועל הקהילה כולה. הרב יצא מן הבית כדי לשקול בדבר באוויר הפתוח. זמן מה צעד לבדו, חוכך בדעתו כיצד לנהוג, ופתאום שמע קול קורא בשמו. זה היה כומר העיר, שבירכו לשלום.

באותו רגע צץ רעיון במוחו של הרב. "אמור לי", פנה אל הכומר, "האם מחוייב אתה לסודיות כלפי מאמיניך שבאים להתוודות לפניך?".

השיחה הקשה שהתנהלה בינו ובין אשתו עדיין הדהדה בראשו. שוב תינתה האישה באוזניו את מצבם הכלכלי הקשה והביעה את דאגתה לעתידם. "אליהו הנביא יושיע אותנו", ניסה לעודד אותה, ואולי את עצמו, ויצא מן הבית.

התהלך לו יוסל ברחובות העיר לפיניק שבצ'כיה, מניח לרגליו לשאתו לאן שיחפצו, ופתאום שמע מאחוריו את שקשוק גלגליה של מרכבה מהירה. הוא זז הצידה, ואז הבחין שזו מרכבת הדואר. ביעף חלפה המרכבה על פניו, אך באותו רגע עפו מן המרכבה שני מכתבים ונפלו לרגליו.

גחן יוסל, הרים את המכתבים ועיניו נפערו בתדהמה. על אחת המעטפות נכתב כי יש בה שלושים אלף מרקים! בידים רועדות הטמין את המכתב הזה בחיקו, והחל לדלוך אחרי המרכבה כשהוא צועק: "עצור! נפל לך מכתב!". הוא השיב לרכב את המכתב השני, ואילו המעטפה השמנה נחה עמוק בכיס מעילו.

בצעדים מתרוננים שב לביתו. "אליהו הנביא הושיע אותנו!", קרא באוזני אשתו הנדהמת, והניח לפניה את המעטפה. במילים קצרות סיפר לה את שהתרחש. אך זו לא היתה שותפה כלל לשמחתו. "מה עשית?! ", קראה בחרדה. "הכסף אינו שייך לנו!".

"מה את דואגת", ביטל יוסל בזיחות את פחדיה של אשתו, "הנמען ודאי יפוצה בידי הדואר ולא יינזק".

הדברים לא התקבלו על דעתה של האשה. "זה משחק באש", הזהירה את בעלה. "בעוד זמן קצר יגלו אנשי הדואר כי המעטפה היקרה נעדרת, ובוודאי יבואו לחפשה אצלנו. לאן נוליד את החרפה כשיתברר כי גנבנו כסף שאינו שלנו".

רבי ברוך קיבל את יוסל במאור פנים ובירכו ב"ברוך מתיר אסורים". יוסל השפיל את עיניו. "לא, רבי", נקוו דמעות בעיניו, "אינני חף מפשע, אלא אשם בכול. המעטפה היתה ברשותי. חטאתי ופשעתי". והוא גולל לפני הרב את כל הנעשה.

לפתע נשמעה דפיקה בדלת. הכומר עמד בפתח. הוא בא להעניק לרבי ברוך את חמש מאות הזהובים שהובטחו כפרס למשיב האבדה. "הכסף אינו מגיע לי", אמר הכומר, "שכן אתה הוא שהחזרת את הכסף". גם רבי ברוך סירב לקבל את הפרס, וטען שהכומר הוא שהשיב את הכסף ליעדו.

בסופו של דבר נפל רעיון במוחו. "הנה", הצביע על יוסל, "זה האיש שישב בכלא בגלל המעטפה הזאת, והוא עני מרוד. הבה נעניק לו את הפרס..."

הכומר הסכים מיד. יוסל הנבוכ הביט כלא מאמין בחמש מאות הזהובים, ופיו לא חדל מלברך את הרב על החסד הכפול שגמל עמו.

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

"ודאי!", השיב הכומר, "אסור לי לגלות לאיש את סודותיהם".

"והאם גם מי שאינם בני דתך יכולים להתוודות לפניך?", הוסיף הרב ושאל.

הכומר אישר. "אם כן", המשיך רבי ברוך, "חפץ אני להתוודות לפניך".

הכומר לא ידע את נפשו מתדהמה. "הרב, האם אתה... מתלוצץ?"

"אני מדבר ברצינות גמורה", השיב רבי ברוך.

בתוך זמן קצר ישבו השניים בביתו של הכומר, ורבי ברוך גולל לפניו את סיפורה של המעטפה. "מבקשך אני", אמר לכומר, "שתשיב אתה את המעטפה, ותאמר לפקידי הדואר כי היא ניתנה לך מאת מתוודה, שזהותו חייבת להישמר חסויה".

הכומר הסכים. למחרת עבר קול בעיר: מעטפת הכסף הוחזרה! יוסל שוחרר מהכלא ומיהר אל ביתו. שם שמע מפי אשתו את אשר עשתה. "עליך ללכת לרבנו, להודות לו", אמרה לו.

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

"זאת התורה אדם" (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב – 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה – 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת שמיני

חנוכת המשכן

במהלך שבעת ימי המילואים עובד משה במשכן ומלמד את הכהנים את עבודות הקודש. והנה מגיע היום השמיני, הוא ראש חודש ניסן, היום הראשון לחנוכת המזבח על ידי אהרן ובניו הכהנים. משה מזמן את זקני ישראל שייווכחו גם הם לראות כי הצבתם של אהרן ובניו במשמרת הכהונה נעשית על פי דבר ה'.

באותו יום מקריב אהרן קרבנות 'חטאת' ו'עולה' המיוחדים בעבורו, וכן קרבנות חטאת, עולה ושלמים בעבור העם. גם בניו משתתפים בעבודה ועוזרים על ידו. מלבד הקרבנות האמורים, מקריבים הם גם את קרבנות התמיד הנוהגים בכל יום – ערב ובוקר.

בתום עבודתו נושא אהרן את כפיו ומברך את בני ישראל בברכת כהנים המיוחדת: "ברוך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום".

משה ואהרן נכנסים יחדיו למשכן. ולאחר שמשה מלמד את אחיו את סדר הקטרת הקטורת, מבקשים הם מה' שישרה שכינתו על המשכן. בצאתם הם מברכים את העם: "ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידכם". תפילתם מתקבלת, וכפי שמתאר הכתוב בסוף הפרק "וירא כבוד ה' אל כל העם. ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים, וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם".

מיתת נדב ואביהוא בני אהרן

שניים מבניו של אהרן, נדב ואביהוא, לוקחים מחתות

ובהם קטורת ונכנסים להקטיר במשכן. ואזי: "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם, וימותו לפני ה'". יש מחכמי ישראל האומרים שמתו משום שהורו הלכה בפני משה רבם, ואחרים אומרים שנכנסו שתווי יין למשכן. על כל פנים, מבואר בפנימיות התורה כי השניים, שהיו ודאי צדיקים, מתו בהיותם שרויים בדרגת התעלות גבוהה הנקראת 'כלות הנפש'. מעידים על כך דברי הניחומים של משה לאהרן: "הוא אשר דיבר ה' לאמור – בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד".

משה קורא לבני דודו – מישאל ואלצפן – ומצוה עליהם להיכנס למשכן, להוציא את גופות נדב ואביהו ולשאתם אל מחוץ למחנה. אהרן ובניו (אלעזר ואיתמר), אינם מורשים לצאת מהמשכן בשל היותם המשרתים בקודש, ועל כן מורה להם משה לבל ינהגו במנהגי אבלות. את מנהגי האבלות יקיימו בני ישראל, וכלשון הכתוב: "ואחיהם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'".

איסור עבודה (והוראה) בשכרות

אהרן מורה לכהנים כי אסורה בתכלית העבודה במשכן במצב של שכרות. כהן העובד בשכרות חייב מיתה. מפסוקים אלו למדים חז"ל גם בנוגע לאיסור הוראת התורה ופסיקת ההלכה במצב של שכרות.

איסור עבודת כהנים אוננים

התורה מביאה דין ודברים בין משה לבין אהרן ובניו השרויים במצב הנקרא 'אוננות'. 'אונן' הוא קרוב המת בקרבה ראשונה, טרם הקבורה. לאחר מיתת נדב ואביהוא

הפרס, העזייה, הדאה, האיה, העורב, בת היענה, התחמס, השחף, הנץ, הכוס, השלך, הינשוף, התנשמת, הקאת, הרחם, החסידה, האנפה, הדוכיפת והעטלף. גם החרקים השונים – "שרץ העוף ההולך על ארבע" – אסורים באכילה, מלבד אלו שלהם יכולת ניתור. (כיום מקפידים אנו לאכול רק בעלי חיים הידועים בוודאות כמותרים על פי המסורת שבידינו).

דיני טומאה וטהרה בבעלי החיים ובכלים

בנוסף לבעלי החיים הטמאים הנ"ל שאסורים באכילה ופגריהם טמאים ומטמאים, מונה עוד התורה שמונה שרצים המטמאים במגע: החולד, העכבר, הצב, האנקה, הכוח, הלטאה, החומט והתנשמת. הנוגע בנבלתם הטמאה של בעלי החיים הכשרים יטמא, ולטהרתו יטבול וימתין עד הערב. הנושא אותם מיתוספת בו גם טומאת בגדים, ולטהרת בגדיו יכבסם ויכשירם.

טומאת כלי חרס (שאינם ניתנים לטהרה) חמורה מטומאת כלים אחרים. ועל כן כלי חרס שנגעה בהם טומאה יש לשוברם ולהוציאם מכלל שימוש – "שבירתם היא תקנתם". מאכל שבא במגע עם רטיבות, נעשה מוכשר לקבל טומאה. טהרתם של הטמאים היא על ידי טבילתם במעין מים חיים או במקוה מים.

בסיום נושא הטומאה והטהרה מדגישה התורה את ענין קדושתם של ישראל: "כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים, והייתם קדושים, כי קדוש אני".

בני אהרן, מתעוררות שאלות הלכתיות באשר להקרבת קרבנות ואכילת בשר הקודשים על ידי כהנים אוננים.

ומפרטת התורה כי הכהנים אסורים לעבוד במשכן כשהם אוננים, מלבד הכהן הגדול שרשאי לעבוד גם כשהוא אונן. כמו כן אכילת בשר הקודשים אסורה על כהנים אוננים, ורק ביום השמיני למילואים, מותרת להם, כהוראת שעה, אכילת הקודשים המיוחדים ליום זה, מלבד שעיר החטאת שאהרן נמנע מלאוכלו בהסכמת משה.

בעלי חיים, נבראי המים, בעלי כנף וחרקים

בנוגע לקדושת וטהרת בני ישראל מיתר העמים, מפרטת התורה את סימני בעלי החיים הכשרים המותרים באכילה: "מפרסת פרסה ושוסעת שסע" – בהמה בעלת פרסה, ושפרסתה סדוקה לכל אורך גובהה; "מעלת גרה" – שדרכה להעלות את המזון שנכנס למעיה כדי ללעסו שוב לשם עיכול נוסף.

התורה מקפידה למנות גם את בעלי החיים שיש בהם רק אחד הסימנים (להזהיר מפני אכילתם, אף שיש בהם אחד מסימני הכשרות). ואלו הם: הגמל, השפן, הארנבת והחזיר.

כל אלו, ואחרים שאין בהם סימני הכשרות האמורים, אסורים באכילה ופגריהם טמאים ומטמאים.

(גם בעלי החיים המותרים חייבים כמובן בשחיטה כשירה, וטעונים הכשרת בשרם קודם אכילתו).

סימני הכשרות לנבראי המים הם הסנפיר והקשקשת. ומונה התורה גם את בעלי הכנף האסורים: הנשר,

כשהחסד והאמת נפגשים

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

אמת – בלי שינויים

חילוקי הדעות בין משה לאהרן נבעו מההבדל שביניהם. המדרש אומר: "חסד זה אהרן... אמת זה משה". תכונתה של האמת שאין בה שינויים, ובכל זמן ובכל מקום נשארים באותה דרגה. לעומתה, מידת החסד מתחשבת בזולת ובמצבו, והיא מביאה בחשבון שיש מצבים עליונים יותר ותחתונים יותר.

לכן סבר משה שאין הבדל בין 'קודשי שעה' ל'קודשי דורות', ואם הקב"ה ציווה לאכול את 'קודשי שעה', יש לאכול גם כן את 'קודשי דורות'. אולם אהרן, שהיה "אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" – הוא סבר שאי אפשר לדרוש שאותה קדושה שקיימת ב'קודשי שעה' תהיה גם ב'קודשי דורות'.

אמת יחסית

אולם לאחר שמשה שמע את דברי אהרן, נתקבלו על דעתו. אמנם מידת האמת אין בה שינויים, אבל גם מידת האמת יודעת שאמת מוחלטת קיימת רק אצל הקב"ה, ואילו בבריאה האמת היא לעולם יחסית. כאשר אהרן הביא לפניו את מגבלותיו של העולם ואת חוסר יכולתו להגיע לאמת השלימה, הסכים משה שגם מיצוי היכולות היחסיות של הנבראים הוא בבחינת אמת.

מכאן יש ללמוד הוראה, שכאשר פועלים עם יהודים שעומדים בדרגה נמוכה, אי אפשר לתבוע מהם להגיע מיד לדרגת הקדושה העליונה. על האדם להעמיד את עצמו במצבו של היהודי הנחות, ולהביא לידי כך גם שגם במעמדו זה יוכל לקבל את אור הקדושה. כך נפגשים "חסד ואמת" ומתגשמת מטרת הבריאה – לעשות לו יתברך דירה בתחתונים.

בפרשתנו יש דין ודברים בין משה לאהרן. זה היה ביום השמיני למילואים, לאחר מותם של נדב ואביהוא, בני אהרן. למרות האבל, נמשכה העבודה במשכן, ואהרן ובניו הקריבו את הקרבנות. בין הקרבנות היו 'קודשי שעה' – קרבנות שהוקרבו על פי ציווי ה' באותה שעה בלבד, וגם 'קודשי דורות' – קרבנות שיש להקריבם גם בדורות הבאים.

כאן התעוררה שאלה כיצד לנהוג בקרבן החטאת שהוקרב לרגל ראש חודש. דינו של קרבן חטאת הוא, שהכהנים צריכים לאכול את בשרו בחצר אוהל מועד. אולם עכשיו היו הכהנים שרויים באבל, קודם שנקברו המתים. לכן שרפו הכהנים את שעיר החטאת ולא אכלוהו.

דין ודברים

כששמע זאת משה, קצף על בני אהרן: "מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקודש?!" קודם לכן ציווה משה את הכהנים, על פי ציווי ה', לאכול מקרבן המנחה, אף על פי שהיו באבל וקודם הקבורה. הוא ציפה אפוא שגם את קרבן החטאת יאכלו ולא ישרפוהו.

השיב אהרן למשה: "הן היום... ותקראנה אותי כאלה – ואכלתי חטאת היום, הייטב בעיני ה'?!". טענתו של אהרן היתה, שאין ללמוד מהציווי המפורש של הקב"ה בענין קרבן המנחה, שהוא 'קודשי שעה', על שעיר החטאת של ראש חודש, שהוא 'קודשי דורות', ולכן לא היה מקום לאכול במצב כזה את שעיר החטאת. הפרשה מסיימת: "וישמע משה, וייטב בעיניו".

(מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך י"ז)

לפזז ולכרכר לפני ה'

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

דוד המלך לא פעל על פי מגבלות השכל. כשהגיע לשמחה גדולה באהבת ה' – רקד ופיזז,

בלי שום חשבון ושיקולים הגיוניים.

המלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה' (הפטרת השבת, שמואל-ב' ו,טז)

בהפטרת השבוע אנו קוראים על דוד המלך, שהוליך את ארון האלוקים מבית עובד אדום הגיתי אל עיר דוד. שמחתו של דוד במעמד זה היתה כה גדולה עד שנאמר: "ודוד מכרכר בכל עוז לפני ה', ודוד חגור אפוד בד".

אחר כך, בעיר דוד עצמה, רבתה עוד יותר שמחתו עד שהחל "מפזז" (=רוקד) ומכרכר לפני ה'". כשראתה זאת אשתו, מיכל בת שאול, בזה לו בליבה ואמרה, שהיום נגלה מלך ישראל "לעיני אמהות עבדיו כהיגלות נגלות אחד הריקים". ענה לה דוד: "לפני ה', אשר בחר בי מאביך... ושיחקתי לפני ה'".

אפוד הנביאים

דוד, בתשובתו, לא הסתפק בהסברת פשר השמחה, אלא גם הזכיר לאשתו שה' "בחר בי מאביך". מכאן, שהסבר שמחתו המיוחדת נעוץ בהבדל שבין דוד לשאול המלך. כאשר דוד היה בדרך נאמר, שלבש אפוד בד. אפוד זה, על פי הרמב"ם, לא היה משמונת בגדי הכהונה (האפוד של הכהן הגדול נעשה גם מתכלת וארגמן, ואילו זה של דוד היה "אפוד בד", עשוי פשתן). הוא שימש לבוש לבני הנביאים הראויים להשראת הנבואה. אפוד כזה לבש שמואל הנביא וכך גם שמונים וחמישה הכוהנים בעיר נוב.

בת שאול לא הבינה

הזכרת אפוד הבד שלבש דוד מלמדת, שהוא עסק אז בהכנות להשראת הנבואה עליו. הדבר גם היה מחוץ

לעיר, שהוא מקום הראוי לנבואה, שאחד מתנאיה הוא ההתבודדות. לכך אפשר לצרף גם את השמחה ששמח, שאף היא מתנאי הנבואה, שהרי "אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה".

שמחה זו הייתה לשם מטרה מוגדרת – כדי לזכות להשראת השכינה. לכן הייתה מוגבלת, במידה מסויימת – רק "מכרכר". אך בהגיעו לעיר דוד – שמח שמחה בלתי מוגבלת כלל. זו הייתה שמחה באהבת ה', ללא כל מטרה מוגדרת, ולכן סחפה את כל כוחות נפשו ואיברי גופו: "מפזז ומכרכר".

דבר זה לא יכלה להבין בת שאול. שמחה מחושבת, למען מטרה מוגדרת – ניחא, אך פיזוזים למעלה מכל טעם ודעת – זאת לא סבלה מיכל.

בלי חשבון

על כך ענה לה דוד: "אשר בחר בי מאביך". בזה היה נעוץ ההבדל בין עבודת דוד לעבודת שאול. שאול נהג על-פי שכלו. הוא לא החרים את כל עמלק, כי הבין בשכלו, שראוי לזבוח לה' את מיטב הצאן והבקר. משום כך ניטלה ממנו המלוכה וניתנה לדוד, שעבודתו היתה בקבלת עול: דוד עבדי. דוד לא פעל על-פי מגבלות השכל. כשהגיע לשמחה גדולה באהבת ה' – רקד ופיזז, בלי שום חשבון ושיקולים הגיוניים.

זו גם הסיבה הפנימית לכך, שחסידים ואדמו"רים נוהגים לרקוד ולמחוא כף בשבת וחג (דבר הדורש ביאור מיוחד מצד ההלכה): הואיל ומתקרבים לזמן הגאולה, עלינו לנהוג במידת דוד, שהוא "נשיא עליהם לעולם" – לפעול למעלה ממגבלות השכל, גם בענין השמחה: "מפזז ומכרכר לפני ה'".

(מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך א')

שיחה אישית
ולימוד מעמיק
עם בעל התניא

הדרך שלך להכיר את עצמן

הרב אליהו דסלר:

"הרב שניידר ז"ל מלונדון
היה תמיד מספר על
לימוד ה'תניא' של הרב
דסלר, שבעת יגיעתו
בלימוד זה, היה כורך
סמרטוט לח על מצחו,
מרוב המאמץ העיוני".

הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק:

"גדול ונשגב הוא
הלימוד במקצוע
החב"ד". "נמשכתי לעיין
בהם עוד בילדותי".

(אגרות הראי"ה)

הרב יוסף אברגיל:

"אף על פי שיש ש"ס
ויש פוסקים ויש קבלה -
כל זה הוא הרכוש,
אבל היהלום שבכתר
זה רק החסידות של
בעל התניא".

(הרב יוסף אברגיל בהקדמה לספרו בצור ירום)

בוודאי שמעת על ספר התניא
זו ההזדמנות שלך להעמיק בספר.

סדנא יחודית מרוכזת בת 11 מפגשים מתומצתים עם
הרב יאיר כלב - כלים לחינוך עצמי על פי התניא.
- השיעורים שזורים בניגוני חב"ד עתיקים בליווי גיטרה -

**הסדנא תתקיים בימי רביעי בשעה 20:30
באולם בית כנסת היכל יעקב רחוב ריינס 17 ירושלים**
אחת לשבועיים מפגש פתיחה
בח' מר חשוון 9/11/16 מסיימים ב' ניסן 29.3.17

א"א גליצקי אמן לראש

רישום מומלץ אך לא חובה

לקבלת סילבוס נושאים מפורט:

tanya71097@gmail.com • 052-682-3799

מקומות לגברים ונשים בהפרדה מלאה • מחיר 10 ש"ח • לבני ישיבות וסטודנטים ללא תשלום

חסידות על הפרשה שמיני

ובכל זאת רש"י אינו מדגיש את ההפלאה שבנס זה, אלא הוא מציגו כאילו היה אירוע טבעי. וטעמו ונימוקו עמו: הלוא הדבר היה נחוץ לצורך לימוד התורה (כדי להקל על בני ישראל להבין היטב את הלכות התורה). ומכיון שהתורה היא בעלת הבית על העולם, אין פלא שהיא מסוגלת לשדד את מערכות הטבע, והדבר אינו מעורר התפעלות מיוחדת.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת שמיני תשל"א)

התורה – בעלת הבית על העולם

זאת החיה אשר תאכלו (יא,ב)
היה משה אוחז בחיה ומראה אותה לישראל... אף
בשרצי המים... וכן בעוף... וכן בשרצים (רש"י)

נס מיוחד במינו היה כאן, שלא מצאנו כמותו אלא
בתיבת נח: בהמות, חיות, עופות, דגים ושרצים – כולם
נקבצו (א) למקום אחד, (ב) למדבר, שאינו מקום
יישוב.

שבת שלום!!!

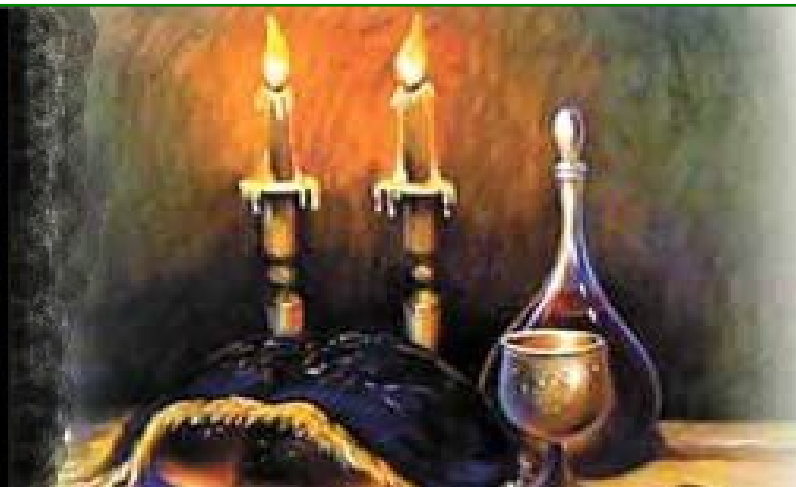
ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון קיץ)
19:51	18:37	י-ם
19:54	18:52	ת"א
19:54	18:44	חיפה
19:53	18:54	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון